

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Tuomariliitto pitää kannatettavana, että julkisuuslain salassapitosäännösten muutostarpeita selvitetään ja sääntelyä kehitetään/uudistetaan. Yleisesti ottaen julkisuus- ja salassapitosääntely on osittain vanhentunutta suhteessa viranomaisten muuttuneeseen digitaaliseen toimintaympäristöön, ja turvallisuusympäristön kokonaisvaltaiseen muutokseen. Tuomariliitto kiinnittää huomiota, että myös tuomioistuinten toimintaa koskevia toiminnan julkisuudesta annettuja lakeja olisi perusteltua tarkastella samalla tavalla.

Julkisuuslain 24 §:n mukaiset salassapitoperusteet ovat nykyisellään osittain tulkinnanvaraisia ja säädösteksti on sisällöllisesti varsin hajanainen. Osa salassapitoperusteista on hyvin yleisiä ja osa hyvin yksityiskohtaisia, ja nykyisellään lainkohdan salassapitoperusteet ovat varsin vaikeasti hahmotettava kokonaisuus. Esimerkiksi osa salassapitoperusteista on kirjoitettu viranomaiskohtaisiksi, osa tietokohtaisiksi. Salassapitoperusteet ovat käytännössä myös usein päällekkäisiä, mikä aiheuttaa omalta osaltaan tulkinnanvaraisuutta julkisuuslakia sovellettaessa. Uudistuksessa olisi tärkeää saada lainkohdasta paremmin jaksotettu ja systemaattinen kokonaisuus, jota viranomaisten olisi helpompi soveltaa.

Käytännön viranomaistoiminnassa esimerkiksi liikesalaisuuksien määrittely, esitutkinta-asiakirjojen salassapito yksityisyyden ja terveystietojen suojan kannalta sekä kriittiseen infrastuktuuriin liittyvien tietojen julkisuussääntely ovat olleet haasteellisia ja näihin liittyviä tulkintakysymyksiä on käsitelty myös tuomioistuimissa. Näin ollen Tuomariliitto kehottaa sääntelyä uudistettaessa kiinnittämään erityistä huomiota näihin liittyviin salassapitoperusteisiin.

Tuomariliitto huomauttaa, että myös tuomioistuimille osoitetut tietopyynnöt ovat lisääntyneet. Ne voivat kohdistua myös tuomioistuimelle toimitettuun aineistoon, joka ei ole enää oikeudenkäynnin

kohteena. Tällaiseen aineiston tarkistaminen vaatii tuomioistuimilta resursseja. Selkeät salassapitoperusteet ovat siten omiaan keventämään myös tuomioistuinten kuormitusta.

Lausunnon valmistelu

Lausuntoa on valmisteltu Tuomariliiton oikeuspoliittisessa valiokunnassa.

Tuomariliiton hallitus on käsitellyt lausunnon.

Helsingissä 11.6.2025

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry

Tuuli Vänskä

Johanna Helminen

puheenjohtaja

varapuheenjohtaja

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry toimii tuomioistuinlaitoksen kehittämiseksi sekä sen merkityksen ja tuomarin riippumattoman aseman säilyttämiseksi yhteiskunnassa. Tuomarikunnan yhteisenä järjestönä Tuomariliitto valvoo ja edistää jäsentensä ammatillisia ja muita yhteisiä pyrkimyksiä.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvaile ja perustele muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

-

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

-

Hartikainen Linda

